

اکسیرن

ورطه (۱۹۸۹)

سام دیدار

ارزش مصلحت را تشویق نموده و به حقوق افراد دیگر اهمیت نمی دهد. در شکل سالم آن استقلال و اصالت را تشویق می کند.

ارزشهای جدید

۶- رعایت دیگران را کردن. هر کاری که فرد می کند باید با توجه به دیگران و احساسات آنها باشد. فرد یک رادار درونی دارد که او را نسبت به احساسات دیگران هوشیار می سازد.

ارزشهای سنتی

۷- آینده-محوری. آینده بسیار اهمیت دارد، نه گذشته و یا حتی حال. وقت پربهاست و نباید تلف شود. نیازهای کنونی باید به خاطر رضایتی که در آینده حاصل می شود نادیده گرفته شوند.

ارزشهای جدید

۸- مطابقت با گروه. هر چیز در رابطه نسبی با گروه است. هماهنگی گروهی مهمترین هدف است.

بخش دوم این جدول در واقع نیازهایی است که شرایط ماشینی دنیای جدید لازم دارد چرا که در وضعیت تازه پیش برد اهداف تکنولوژیک مد نظر است.

این بخش شاید در نگاه اول به نظر غیر اخلاقی و ضد انسانی بیاید اما برای رفتن به سمت پیشرفت صنعتی رعایت نکات آن الزامیست.

قهرمانان کامرون اگر چه سخت با ماشین ها خو گرفته اند اما به شرافت نیز پای بندند. از این نظر کامرون می تواند ادامه بخشی از دنیای کیتون باشد.

هماهنگی با ماشین ها برای بهبود اصول اخلاقی و غلبه بر شر. در این میان تطابق با انسانیت و ماشین، توانایی فیزیکی طاقت فرسایی را از آدمی طلب می کند که تنها به باری دوست داشتن و دوست داشته شدن این

کشاکش توان فرسای می تواند به حرکت خود ادامه دهد. کامرون می خواهد پلی میان ارزشهای سنتی و جدید برقرار سازد که در آن انسان

می تواند در بطن یک زندگی فوق مدرن، شعور و اخلاق خود را هم حفظ کند. مثلاً اگر رپیلی در بیگانه ها، دختر بچه را دوست نداشت شاید

نمی توانست به آن شکل از سلاح ها و امکانات استفاده کند و به خود آن زحمات دیوانه وار را بدهد تا وی را نجات دهد. در انتهای فیلم هم رپیلی

و روبات باربر، با هم یکی می شوند تا آن هیولای مخوف را از میان ببرند. در این جا هم پیوستگی و نیاز بین باد و لیندزی هر دو را در تحرکی

جانناک- که از عهده بقیه خارج است-یاری می دهد تا محیط را از تهدید حماقت ویران گر، حفظ کنند. نیاز باد و لیندزی به هم بیش از احتیاج

آنها به ماشین هاست. در همین راستا مشکلات عمده ای هم پدید می آیند. این مشکلات از هماهنگی قهرمان کامرونی با ماشین ها ناشی

می شود. این قهرمان بایستی زحمات فیزیکی بسیاری را متقبل شود تا بتواند در عمق زندگی ماشینی خود به شرافت هم معتقد بماند. به همین

دلیل همه قهرمانان کامرون از نظر کاری موجودات بشدت انرژی کم هستند. تلاشهای طاقت فرسای باد و لیندزی در محیط کار و در نهایت

برای زنده ماندن و دفع شر، تنها راه حل ادامه حیات آنهاست. بدون این

با وجود بیست سال سابقه غواصی در اقیانوسها هنوز هم به هنگام غواصی در تاریکی شب، ترسی غیرقابل مقاومت و ناشناخته تمامی وجودم را فرا می گیرد. دنیای سکوت (ژاک ایوکوستو)

در ورطه بیش از هر فیلم دیگر کامرون تکنولوژی و امکانات معاصر انسان در برابر «تکنولوژی کامرونی» ناتوان و زبون است. در ضمن

مرزبندیهای شغلی- که از زندگی صنعتی ناشی شده- آن قدر نفوذ ناپذیرند که حتی می توانند به روابط یک زوج- برگمن ها- خدشه وارد آورند.

دشواریهای تکنولوژی بشری در ارتباط با حیات و محدودیت گریز ناپذیر ناشی از آن دقیقاً به غرق شدن زیر دریایی اتمی و نابودی سرنشینان آن

شبهت می یابد. محاسبات دقیق رادارها- نقشه ها و فرامین کلاس شده کاپیتان و در نهایت زیردریایی غول پیکر و مدرن در چند لحظه به یک

تابوت بزرگ دستجمعی بدل می شود که راه گریزی از آن ممکن نیست. در غرق زیردریایی، شیوه های مرسوم می که با آن زیردریایی هدایت

می شود مؤثرند. در مورد مشکلات ناشی از مرزبندی های شغلی یک صحنه به طور علنی به این موضوع اشاره دارد: بعد از ورود «لیندزی» به

پایگاه که با یک مشاجره با «باد» همراه است، باد حلقه نامزدی را طی یک واکنش عصبی به کاسه توالت می اندازد. در حین گفتگوی قبل از این

صحنه، لیندزی یک پیچ را با حالتی عصبی به سمتی می چرخاند و بلافاصله از پی او «باد» با همان حالت پیچ را به سمت مخالف

برمی گرداند. جهان جدید ماشینی با همه ارزشهایش می تواند بر رفتار انسان تأییراتی خارج از حدود نظارت وی بگذارد. این تأییرات به خاطر

خارج بودن از حیطه نظارت انسان قاعدتاً منفی است. فرهنگ آمریکایی از نظر تضادهای ارزشی در هم پیچیده در بافت

نظام اعتقادی خود، قابل تعمق است. این تضادها روشن می کنند که جدالی دائمی میان اخلاق سنتی- که در فرامین فرقه پیورترین ریشه دارد- و

نیازها و امکاناتی که در یک جامعه غنی و صنعتی می خواهد، در جریان است. جرج اسپیندلر مردم شناس، که متخصص جامعه آمریکا است در

این رابطه یک جدول طبقه بندی شده از ارزشها تهیه کرده است. چند نکته خلاصه شده از این جدول در این جا به کار می آید:

ارزشهای سنتی

۴- اصل توفیق- کاری. مردم سخت کار می کنند تا موفق شوند. هر کس چنان چه بکوشد می تواند به اوج کامیابی برسد. آنها که نمی رسند

کودن یا تنبلند. مردم کار می کنند تا خویشتر را از ارزش خود متقاعد سازند.

ارزشهای جدید

۴- رویه اخلاق نسبی. صحت یا سقم مطلق قابل تردید است. اخلاق آن چیزی است که مردم صحیح یا غلط می پندارد.

ارزشهای سنتی

۶- اصالت فرد. فرد از گروه مهمتر است. در یک حد افراطی، این